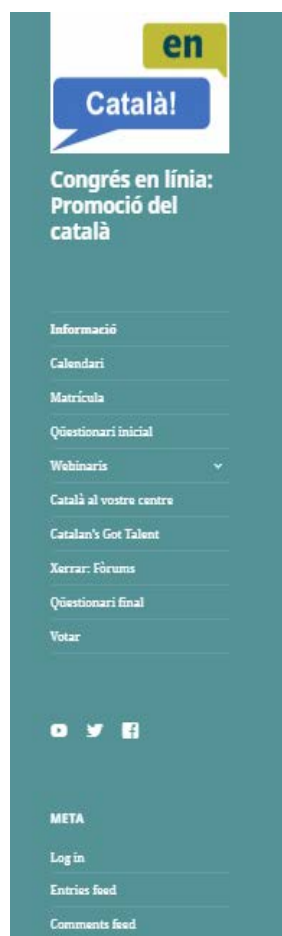

En català!

Us donem la benvinguda al

II Webcongrés Internacional

per a la promoció de la cultura en llengua catalana!

El menú que teniu al costat us portarà a les seccions diferents de la conferència.

Val

L'organització¹ està molt agraïda amb aquestes persones i institucions per contribuir, de manera altruista, amb el seu temps, implicació i experiència:

- ✚ El professorat i els estudiants de les escoles de les terres de parla catalana que han participat.
- ✚ Els col·legues de les universitats europees i d'Amèrica del Nord, en particular amb la Dra Katuscia Darico, Dr Hans-Ingo Radatz, Dr James Hawkey, Dr Sally-Ann Kitts, Sr Jon Landa Diestro, Dr Robert Davidson, Prof John London, Ms Ola Goclawska.
- ✚ La Xarxa Vives d'Universitats.

Un segle després que la grip espanyola delmara el continent, la pandèmia de COVID-19 reduí però no pogué interrompre aquesta conferència web que va dedicada als treballadors de la salut que, amb dedicació i professionalitat, lluitaren contra el virus de forma exemplar.

---

¹ Professor Dominic Keown, Dr Rhiannon McGlade (MMLL, University of Cambridge) i Dr Pedro Fernández (University College, Cork)

En català

II conferència web per a la promoció del català

Aquest segon projecte pilot de congrés virtual dirigit als instituts de secundària de les terres de parla catalana.

1. VA ESTIMULAR l'interés per la llengua autòctona a una audiència d'adolescents d'educació secundària en un intent de corregir la substitució lingüística.
2. VA CONFIRMAR la viabilitat d'una conferència en línia amb objectius semblants entre la mateixa cohort escolar del Regne Unit, especialment en el camp de la promoció de les Llengües Modernes

Valentuber Aitor oferí un informe esplèndid sobre el català a Altea

Format

Amb el suport dinàmic del professorat i dels alumnes, el II webcongrés es va programar per la primera quinzena del 2020 tot i que calgué endarrerir el començament per motius de salut, cosa que va causar complicacions per a alguns instituts. Les modificacions de major envergadura respecte a la primera edició foren:

- Patrocinatge generós de la Xarxa Vives (construcció i domicili de la pàgina web);
- Extensió de reclutament a tots els països de parla catalana;
- Presentació de webinaris en català pels experts internacionals per fomentar el prestigi de la llengua;
- Realineació de temàtica, més ajustada ara al currículum;
- Abandonament de la promoció general de la filologia, considerada ara una càrrega excessiva.
- Creació de fòrums en substitució del contacte per email i Skype.²

---

² Email, pel seu ús excessiu, resultà ser un mitjà poc servible de difusió i comunicació. En futures edicions es preferiran altres alternatives més amigables a l'experiència de la xarxa.

Jon Landa Diestro reflexiona sobre la poliglòssia a Bèlgica

Reclutament

Amb l'ajuda de les Conselleries d'Educació respectives es contactà amb un gran nombre d'escoles (tots els instituts, per exemple, de Catalunya) amb la intenció d'aconseguir la participació d'aproximadament una trentena d'instituts amb nivell de batxillerat per a aquest segon projecte pilot. A l'esdeveniment —malgrat l'interès d'un bon grapat de col·legis que es van retirar a l'últim moment—, solament 15 institucions van participar al final. La majoria (9) de València amb tres de Catalunya i dos de Mallorca. Evidentment, ja s'esperava la mateixa reticència en aquesta àrea a causa de la intensitat del currículum, la natura innovadora de la iniciativa, el format de la qual era completament desconegut per a la comunitat de secundària, tot i que la malaltia també hi influí.

Estudiants i professors amb l'editor a Benimaclet

Es varen matricular un total de 715 estudiants, més del doble de la primera conferència, tot i que solament 602 emplenaren el primer qüestionari. Més de la meitat (309 o el 51%) va completar el sondeig final.

Col·legis participants:

Balears

IES Bendinat, Bendinat, Mallorca
IES Joan Alcover, Palma, Mallorca

Catalunya

Maristes Valldemia, Mataró
IES Palau Ausit, Ripollet
IES Milà i Fontanals, Vilafranca del Penedès

València

IES Joan Coromines, Benicarló
IES Francesc Tàrraga, Vila-real
IES Francesc Ferrer i Guàrdia, València
IES Lluís Vives, València
IES Salvador Gadea, Aldaia, València
IES Altaia, Altea
IES Pere Maria Orts i Bosch, Benidorm
IES La Malladeta, La Vila Joiosa

Tots som vilafranquins! Auca en vídeo des de Vilafranca

Gestió i direcció de la conferència web

Malgrat les limitacions imposades per la pandèmia, el congrés es va dur a terme correctament, igual que la primera edició. Pel costat acadèmic, professors i estudiants pogueren identificar temes de treball rellevants al currículum després de veure els webinaris.

Interactivitat

Hi hagué, però, una lleugera modificació en l'apartat lúdic. En la secció de **Catalan's Got Talent** es va crear **Català al meu centre** que va facilitar l'opció de fer una presentació de la llengua i cultura autòctones des de la perspectiva del barri o del poble de l'alumne.

Els concursos varen atraure contribucions d'una extraordinària qualitat, no solament pel contingut sinó també per la sofisticació i professionalitat de la producció. Malauradament, el tancament d'escoles i el confinament provocat pel virus va constrènyer aquest exercici col·lectiu a partir de la primera setmana de la conferència. No deixa de sorprendre, això no obstant, que fins aquell moment, uns 140 xiques i xics ja havien oferit una contribució en equip, indicador de l'èxit del format i el seu valor per a futures edicions. En els seus comentaris, els professors subratllaven la pèrdua de moltes iniciatives en grup per causa del distanciament social.

Programa acadèmic: webinaris

Seguint els consells dels professors les columnes vertebrals serien la sociolingüística comparativa i el comentari de text. Els webinaris eren:

Llengua:

Hans-Ingo Raddatz (Bamber) Suiïssa, Romanx;
Jon Landa Diestro (Brussel·les) Bèlgica;
James Hawkey (Bristol) França i País de Gal·les;
Robert Davidson (Toronto) Canadà.

Literatura:

Ola Goclawska (MEITS, Cambridge) Maria-Mercè Marçal;
Sally-Anne Kitts (Bristol) *La plaça del Diamant*;
John London (Queen Mary, London) *El mètode Grönholm*;
Katuscia Darici (Venetto) *La pell freda*;
Dominic Keown (Cambridge) *Llibre de meravelles*.

Informes molt professionals: reporters lingüístics de Ripollet

L'èxit de la iniciativa i del seu impacte

Malgrat la reducció de l'activitat col·lectiva, el confinament va confirmar el valor del congrés web pel que fa a l'ensenyament a distància. A diferència de molts altres, els estudiants de català ja estaven involucrats en el teletreball i, amb la conferència web, pogueren continuar amb la docència sense interrupció malgrat el tancament d'instituts.

La funció dels fòrums ens proporciona un exemple adient. Aquestes vies de comunicació acadèmica s'havien establert per tal de recolzar l'alumnat en el cas que el seu interès ultrapassara l'experiència dels docents. Durant el període presencial no s'hi va rebre cap petició d'orientació. Tot i amb això, una vegada que els alumnes es varen veure obligats a estudiar sense la proximitat del seu professor, les comunicacions als fòrums es dispararen. En les tres setmanes inicials de confinament (14/03-08/04) es van registrar, en la secció de llengua, 57 temes de discussió amb 78 respostes per part de webinaristes i, en la secció de literatura, 29 temes amb 83 intervencions.

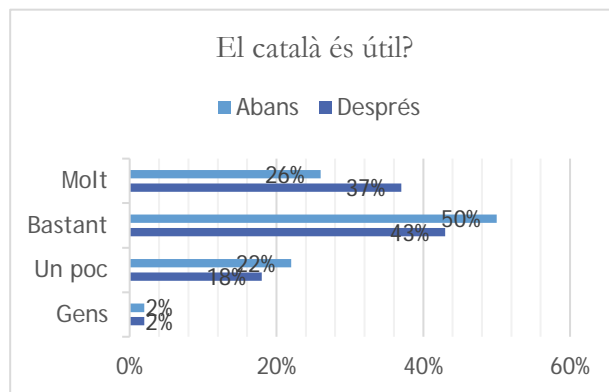

Una bona contrubució mereixia un pin

Anàlisi dels qüestionaris

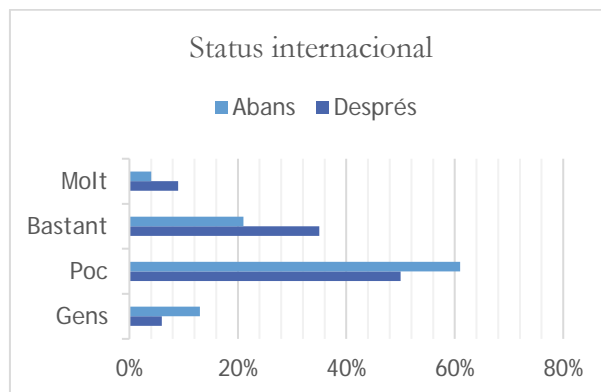
Respecte de l'impacte, una comparació entre el qüestionari d'abans (602 respostes) i de després (309) de la conferència podia determinar l'èxit de l'empresa pel que fa a la temptativa de millorar la percepció de la llengua autòctona entre adolescents.

La primera pregunta tractava de la percepció de la utilitat del català (*El català és útil?*)

Igual que abans, la conferència web produí una lleugera però discernible millora de l'estatus de la llengua amb l'emergència d'una tendència cap al valor més alt (80% en el segon sondeig: quatre punts més alt que el primer.)

La segona pregunta (*El català té prestigi internacional?*) s'interessava per l'apreciació mundial de la llengua.

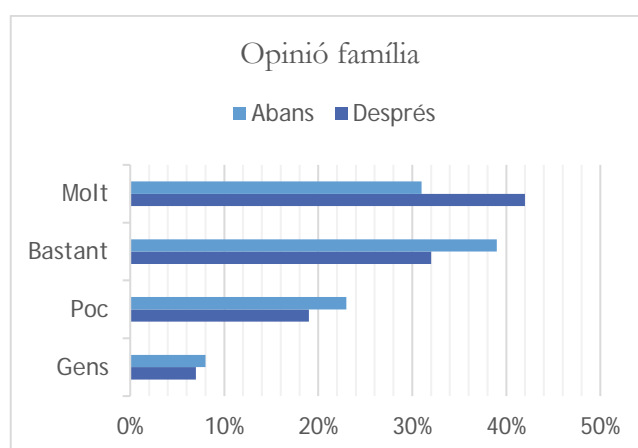
Tal com haguérem esperat d'un event d'aquesta natura, que involucra tantes seues globals d'ensenyament, donava satisfacció veure una notable millora, per totes les bandes, en l'apreciació de l'estatus internacional de la llengua. De fet, si s'ajunten les dues categories més positives, la modulació d'opinió en el transcurs del congrés web en benefici del català a l'escenari mundial és d'un 19% (25%-44%), exactament l'increment de prestigi que voldríem veure.

El tercer apartat s'adreçava a l'estima per la llengua (*En la teua opinió, tenir bons coneixements del català és positiu?*) La resposta fou afirmativa amb un total combinat de 85% que valorava coneixements de català com positius o molt positius abans de la conferència. Al final d'aquesta, la postura afirmativa es veia lleugerament ressaltada i la xifra pujava al 90% amb la majoria triant ara la categoria més alta que experimentava un increment de 41% a 50%.

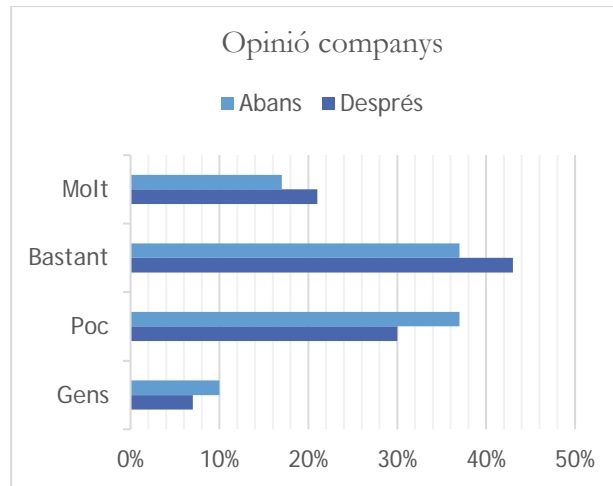
D'una manera corresponent, el percentatge que considerava que el valor del català era negatiu baixava del 19% al 11%. El resultat és paregut a la I conferència web: una reacció que sembla recolzar la hipòtesi que, si el participant individual veu la llengua d'una forma tan positiva —i, talment quedarà clar més endavant, considera més contundent en aquest camp la seua opinió que la de la seua família o dels seus companys—, la substitució lingüística trobarà la seua explicació més aviat en les pressions externes a l'individu, de caire demogràfic, institucional o sociològic.

A l'àmbit sociolingüístic, la pressió de la família i, especialment, la dels companys incideix força en el tema de la tria lingüística. Per això, les dues últimes preguntes s'adreçaven a l'opinió d'aquests dos grups segons la impressió del participant. Primer de tot, la família (*Segons la teua família, tenir bons coneixements del català és positiu?*)

Curiosament, l'efecte afirmatiu de la conferència es deixa albirar més clarament en aquesta àrea amb una caiguda moderada però apreciable en les dues respostes negatives del 31% al 26%. Al mateix temps, tot i la pujada corresponent del 5% en el duo positiu de respostes (70%-74%) la categoria més alta ultrapassava ara la xifra de l'opció moderada, canvi convincent d'un 17%.

Una millora similar (del 54% al 63%) constava en les categories més positives, així mateix, pel que fa als companys (*Segons els teus amics/teues amigues, tenir bons coneixements del català és positiu?*)

tot i que això es mostraria jeràrquicament com 21% (Molt) i 42% (Bastant). La davallada corresponent d'un 10%, del 47% al 38%, podia apreciar-se entre les categories més negatives.

Aquestes estadístiques són encoratjadores. Indiquen, en primer lloc, que la conferència web pot tenir un efecte destacat pel que fa l'actitud adolescent davant la llengua i la seua condició al seu entorn. Tot i amb això, l'estatus positiu del català en termes generals entre aquest sector indica que la substitució lingüística, quan ocorre, no és deguda principalment a una decisió personal sinó a les pressions o escassetats externes de caire ambiental, institucional o social.³

Les biografies de protagonistes culturals impressionaren

---

³ En el seu esplèndid vídeoinforme lingüístic d'Altea, Valentúber Aitor Muñoz denuncia l'absència gairebé total del català a les *mass media* de la localitat, especialment pel que fa a la paraula escrita de la premsa (<https://youtu.be/h-kDbVYJRVM>)

La retroacció dels professors

Una vegada més, la resposta dels docents al nou repte fou magnífica sobretot en la seua capacitat d'adaptar, amb encert i professionalitat, material imaginat i elaborat a milers de kilòmetres de distància. A continuació s'ofereix una sinopsi de les moltes reflexions rellevants.

La conferència web s'inaugurà amb l'habitual excitació entre l'alumnat i s'aprecià, així mateix, un augment de prestigi lingüístic, no solament pel fet que una desena d'universitaris internacionals oferiren el seu webinar en català, sinó també per la contundència de l'*standing* que tenia aquesta llengua i la seua cultura al món acadèmic. (IES Francesc Tàrraga) La secció interactiva tenia la mateixa reacció grupal i fomentava dinamisme, recerca i imaginació en els projectes col·lectius: "gràcies a l'activitat del català al nostre centre els alumnes descobrien dades del seu col·legi que desconeixien i es van començar a moure per Mataró per explicar-ne aspectes al vídeo." (Maristes Valldemia)

Tampoc faltava la poesia en les seccions interactives

Després d'una setmana, tanmateix, tot l'ímpetu es va aturar en sec a causa de la pandèmia. Víctima per excel·lència del virus fou la gran quantitat de projectes col·lectius en preparació per a l'apartat lúdic. Això no obstant, a petició dels professors, es va eliminar la data de tancament per a estendre la conferència *sine die*. I es va trobar, així mateix, que els deures relacionats amb l'empresa omplien el buit que va produir-se, en termes escolars, entre la clausura dels col·legis i l'eventual posada en marxa dels sistemes d'educació a distància. D'aquesta manera, l'estudiantat de català pogué aprofitar l'avinentsa de continuar treballant sense la interrupció experimentada pels seus companys. O, alternativament, els alumnes podien seguir avalant-se del recurs al material del congrés, després de Setmana Santa, per a ajudar a la preparació per a les proves de Selectivitat.

La posada en marxa de la docència en línia no va ser immediata, les plataformes proporcionades per la nostra administració van tardar unes setmanes en funcionar al 100% , i durant aquest temps els meus alumnes van continuar tenint accés a materials i activitats, a través de la web del congrés, per tant, no han estat desconnectats ni un sol dia de la seua formació.
(IES Altaia)

Molta marxa amb versions d'Els Catarres i Billie Eilish

En termes pedagògics, la carta sociolingüística resultà ser l'opció preferida. Un bon nombre d'instituts es troben a districtes no catalanòfons. I el fotograma glòssic d'altres països va impressionar els estudiants castellanoparlants que pogueren apreciar que l'experiència monolingüe no és necessàriament la norma i que la diglòssia i, fins i tot, la poliglòssia són fenòmens socials de caire global. Els catalanòfons se sentiren, així mateix, menys marginats i quedaren impressionats per l'atenció internacional a la seua llengua. Aquesta consciència oferí als dos sectors una percepció sociològica de primera mà que fomentà l'estudi acadèmic.

Per tant, l'aspecte positiu va ser poder relacionar la situació sociolingüística d'altres llengües en territoris allunyats amb els conceptes de sociolingüística que apliquem al català (...) Vam agrair el to de les intervencions d'aquests professors perquè atorgaven un cert grau de «normalitat» al que expliquem a classe sobre la situació del català i que els nostres alumnes no viuen ni comparteixen gaire en el seu dia a dia. Vam triar els vídeos a consciència per no crear rebuig i perquè els pocs catalanoparlants se sentissin còmodes (...) La reserva del principi es va anar transformant en curiositat pel món que els envolta. (IES Bendinat)

D'aquesta manera pogué apreciar-se el tema crucial de la diversitat lingüística, element clau del currículum (IES Malladeta & IES Milà i Fontanals): “Els alumnes van rebre molt bé les conferències projectades a l'aula, sobretot les referides a sociolingüística que els resulten molt curioses.” (P. M. Orts i Bosch) A més a més, els alumnes de famílies immigrants tingueren l'ocasió de preparar treballs rellevants sobre el mapa lingüístic del país d'origen de la seua família enfortint, a l'ensem, l'autoestima i la comprensió del valor educacional del català.

una alumna el pare de la qual és originari d'Algèria ha fet un treball titulat “La situació sociolingüística de l'àrab” (...) un alumne d'origen xinès ha fet el treball “Les llengües minoritzades a la Xina” on ha explicat la diglòssia que ell va viure en la infantesa quan els avis li transmeteren “l'idioma del poble mentre l'escola era exclusivament en mandarí (...) Hi ha més exemples i crec que deuen haver servit perquè l'alumne/a i la seua família hagen augmentat l'autoestima cap a les llengües pròpies (algunes minoritzades) i compreguen millor la situació del valencià i el valor d'aprendre'l a l'escola. (IES Ferrer i Guàrdia)

Alexia ens oferí, des d'Alaquàs, l'arbre lingüístic de sa família

L'apartat literari forní, així mateix, una rellevància temàtica al currículum i els webinaris pogueren aplicar-se a la docència de forma coherent. Més que la lingüística, tanmateix, aquest element és una obra encara en construcció; i caldrà retocar qüestions de contingut, nivell intel·lectual i presentació si el projecte cerca de complir amb el seu propòsit de servir amb èxit la cohort preuniversitària.

Amb la quantitat de suggeriments, reflexions i crítiques — però especialment amb el seu entusiasme i compromís — els professors veuen amb il·lusió la possibilitat d'una tercera edició per a l'any que ve. I una anècdota d'un institut subratlla i resumeix la manera en què els objectius de la iniciativa poden realitzar-se —i, efectivament, s'estan realitzant— malgrat la novetat de l'experiment. L'episodi exemplifica la capacitat d'una audiència en secundària d'assimilar, digerir i respondre a l'estímul cultural que els és servit virtualment, tot apreciament l'amplària contextual de les seues implicacions.

Després d'haver treballat amb els webinaris de Goclawska, Landa i Kitts, una alumna va dir públicament que s'admirava del nivell de català que tenien les ponents i un altre que li cridava l'atenció l'interès que el català provocava més enllà de les fronteres lingüístiques: “potser es valora més fora d'Espanya que dins Espanya!”, va dir. Al cap d'uns dies, mentre treballàvem Marçal, una alumna va recordar una de les frases de Goclawska (“Marçal va cercar la complicitat transnacional i extra-temporal d'altres dones escriptores”) i la va lligar amb l'interès que la seva obra havia suscitat en la mateixa Goclawska; va concloure que Marçal havia aconseguit el seu objectiu, fins i tot després de morta. (IES Joan Alcover)

Arribada de pins a Bendinat